

פרקליט זכרוני
לא לתת לנאשם להודות

שופט ברנזון
כן להודות בשם הנאשם

פרקליטה לידסקי
להסביר לנאשם, לא לשכנע

כשהנאשם מודה בפשע, האם פרקליטו צריך להניאו מכך?

המישפט נגמר, כמובן, בהרשעתו של הנאשם. אילו היה הסניגור שוקד על מלאכתו ובודק את תיק התביעה, היה יכול אולי להציל את לקוחו מהרשעה ועונש. למרות שהלקוח, שלא הכיר את החוק, הודה באשמה.

האם התרשל

הסניגור?

חת הסיבות לכך שעורך-הדין מיעץ ללקוח להודות, היא הבעיה של המצאת גירסה לנאשם. אם כופר הר נאשם באשמה, עליו לבוא לבית-הדין ולספר גירסה אלטרנטיבית לזו של התביעה. עליו לשכנע את בית-הדין כי היה הסבר סביר להימצאותו במקום העבירה בזמן שבו בוצעה, למרות שלא הוא האשם. עורך-הדין הממציא גירסה עבור לקוחו עובר את הגבול העדין שבין ייעוץ מישפטי לשיתוף פעולה עם עבריו לאחר מעשה.

עורך-הדין אומנם אינו צריך לעבור גבול זה, אולם אם הוא אינו בודק את התיק ואינו מברר שמא חסרות לתביעה ראיות שבלעדיו לא תוכל להרשיע בדיון, או כי עומדות לנאשם הגנות טכניות כמו התיישבות — הרי שהתרשל בי מלאכתו.

בתיאוריה, הסניגור הוא דוברו של הנאשם. הוא חייב לעשות את מה שהיה הנאשם עושה בעצמו, לו ידע את החוק ואת התקדימים כמו עורך-הדין. טובתו של הנאשם היא חובתו הראשונית של הסניגור, ועליו לנקוט בכל הדרכים החוקיות כדי לממשנה.

שביל-הזהב בין שיתוף-פעולה עם הדין עבריו לאחר מעשה, ובין הגנה עליו, הוא לפעמים עדין. ולכן היטיבה להגדיר זאת ערכת-הדין ג'ורג' לידסקי, שאמרה כי במיקרה שנאשם הודה לפניו בביצוע העבירה, היא תבדוק היטב את התיק המישפטי נגדו. אם תשתכנע כי יש לו סיכוי להגנה מישפטית למרות הודאתו לפניו, היא תסביר לו אפשרות זו, בלי לנסות ולשכנע אותו לקבלה.

התאבדויות

מישפטיות

הודאתו של נאשם היא אומנם כזו מאה עדים, אולם ידועים גם מיקרי רים פאתולוגיים של אנשים שביצעו "התאבדויות מישפטיות", ולקחו על עצמם אשמה לא להם. לכן גם בתי-הדין המישפטיים זורקים עדי-מאוד כאשר הראיות נגד נאשם מתבססות אך ורק על הודאתו, והן תביעה חייבת למצוא דברי-מה נוסף, דהיינו הוכחה אובייקטיבית, שאינה קשורה ישירות לנאשם כדי לאמת את דבריו. ידועים במישפט מיקרים שבהם לא ידעו הנאשמים את העובדות לאשרון, כאשר

הנאשם כדי להתגונן מפני כל מנגנוני החברה. יותר מתשעים אחוז של הנאשמים אינם מודים בביצוע העבירות המיוחסות להם, אפילו לפני סניגוריהם. הם חוששים כי הוא "מכור" אותם למישר טרה, אם ידע פרטים מרובים מדי, או לא יגן עליהם בלהט המתאים אם יחשוב שיש להם אשמים. אותם עשרת האחוזים זימים המודים באשמה הם לרוב עבריינים מתחילים. אנשים כאלה אינם בקיאים כלל בדרכי המישפט, ואינם יודעים לפי

אם יבוא אלי קלינט ויאמר כי הוא ביצע את העבירה, אייעץ לו להודות באשמה בבית-המישפט. כך אמר עורך-הדין הוותיק יעקב ("קובה") הגלר, בתוכנית הטלוויזיה "דילמה", שעסקה באתיקה של עורכי-דין. הוא הוסיף כי אם יסרב הנאשם להודות באשמתו, ישלח אותו לעורך-דין אחר ולא יטפל בעניינו. רוב עורכי-הדין שהשתתפו בתוכנית הטלוויזיה הסכימו עם הגלר. מי הסכמה מלאה ומי בהסתיוגיות קלות. רק עורך-הדין אמנון זכרוני העז ואמר כי גם אם

הדדי-למה

עמים בעצמם אם עברו עבירה לפי חוק קיהמדינה. הרבה מהעבירות המודרניות הן טכניות ביותר, ואפילו עורך-דין חייב להתעדכן מדי פעם בדיני הראיות כדי להיות בטוח אם לא חל שינוי במרכיביה של עבירה מסוימת. קשה לדרוש מהדייוטות שיהיו בקיאים בכל הפרטים הללו.

יודה הלקוח כי ביצע את העבירה המיוחסת לו, לא ייעץ לו אוטומטית להודות באשמה. ראשית הוא יבדוק היטב את תיק הפרקליטות ואת הראיות הקיימות נגד הלקוח, ורק אז יחליט מה טוב יותר עבורו. אם יגלה איזו פירצה מישפטית, ייעץ ללקוח לא להודות באשמה. חלק מעורכי-הדין שהשתתפו במישדר,

ירון זונדון בתוכנית "דילמה"
שאלה מעוררת מחשבה

לדוגמה מעשה שהיה. פרקליט הכין תיק נגד אדם קשיש שנאשם בכך ש"הצית את ביתו ושרף חפצים רבים שהיו בו. מכיוון שאדם יכול לעשות ברכושו כרצונו בתנאי שלא יפגע באחרים, הרי

השופט בדימוס צבי ברנזון, התחלחלו לשמע דברים אלה, והעירו על כך לזכר רוני. גם הדיוטות, שאינם מבינים במישפט, מיהרו לשאול: "אתה יודע שהוא רוצח ותעזור לו לצאת זכאי?"

שאל הסניגור

הודו באשמתם. במיקרה מטורסם אחד באנגליה, הודה אדם כי הרעיל את אשתו, כששם את הרעל בכוס התה שהביא למיטתה בטרם נרדמה. האשה נמצאה מתה בבוקר. רק בניתוח שלאחר המוות התברר כי האשה מתה למעשה מהתקף-לב פתאומי, בטרם טעמה מהתה. הבעל לא ידע על כך, ורגשי האשם גרמו לו להודות באשמה.

במיקרה אחר הודה אדם ברצח חברו. הוא ירה בו בחשיכה. גם כאן התברר בניתוח שלאחר המוות כי הקורבן ניצח קודם בדקירת סכין עלידי מישוהו אחר, וכי היריות פגעו בעצם בגופה מתה. יתכן כי שני האנשים הללו עברו עבירות של נסיון לרצח, אבל הם בוודאי לא ביצעו רצח, ועל סניגוריהם היה לברר זאת. אילנה אלון

עבירת הצתה קיימת אך ורק אם שרף הנאשם גם חפצים שאינם שייכים לו. כאשר הכין הפרקליט את החומר התברר לו, כי חוקרי המיטרה לא ביררו נקודת זה, ובתיק לא היה שמץ של ראיה לכך שגשרפו חפצים זרים.

הפרקליט ביקש מאנשי המיטרה כי ישלימו את החומר, אך הם הסבירו לו כי המיקרה אירע לפני חודשים ולא נותרה אפשרות לברר מה הם החפצים שגשרפו, ולמי הם היו שייכים. בעוד הפרקליט מתלבט בשאלה אם לבטל את כתב האישום או למצוא ראיות נוספות, טילפן אליו סניגורו של הנאשם. הוא הסביר בטלפון כי לקוחו רוצה להודות באשמה, והוא מוכן ליעץ לו לעשות זאת בתנאי שהתביעה לא תדרוש עונש חמור.

הדוגמה של רוצח נשמעת מפחידה, וכאילו מטילה על הסניגור חובה מוסרית לשמור על הציבור מפני רצח נוסף. אולם רוצחים מהווים חלק פעוט, כמעט אפסי, בין לקוחותיהם של עורכי-הדין. הסטטיסטיקה מוכיחה דווקא כי רוצחים כמעט לעולם אינם חוזרים על מעשיהם.

רק עבריינים

מתחילים מודים

השאלה החשובה היא: האם חובתו של עורך-הדין להגן על התברו? הרי לשם-כך מקיימת המדינה מנגנונים כמו המיטרה והפרקליטות, העומדים יורם וליל על מישמר הסדר החוק. הסניגור הוא מעונו של הפרט. אליו פונה